

HOTĂRÂREA CURȚII
4 mai 1999*

Sema Sürül
împotriva
Bundesanstalt für Arbeit

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de Sozialgericht Aachen (Germania)]

„Acord de asociere CEE-Turcia — Decizie a Consiliului de Asociere — Securitate socială —
Principiul nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate — Efect direct —
Resortisant turc autorizat să aibă reședința într-un stat membru — Dreptul la alocații familiale
în aceleași condiții ca resortisanții aceluși stat”

Cauza C-262/96

În cauza C-262/96,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit
articolul 234 CE), de către Sozialgericht Aachen (Germania), pentru pronunțarea, în litigiul
pendinte în fața acestei instanțe, între

Sema Sürül

și

Bundesanstalt für Arbeit,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea anumitor dispoziții ale Deciziei nr. 3/80 a
Consiliului de Asociere din 19 septembrie 1980 privind aplicarea regimurilor de securitate
socială ale statelor membre ale Comunităților Europene în raport cu lucrătorii turci și cu
membrii familiilor acestora (JO 1983, C 110, p.60).

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, J.-P. Puissechet, G. Hirsch și P.
Jann, președinți de cameră, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J. L. Murray, D. A. O.
Edward, H. Ragnemalm, L. Sevón și R. Schintgen (judecător raportor), judecători,

avocat general: domnul A. La Pergola,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

* Limba de procedură: germana.

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

— pentru doamna Sürül, de către Rainer M. Hofmann, avocat în Aachen,

— pentru guvernul german, de către domnii Ernst Röder și Bernd Kloke, Ministerialrat și respectiv Oberregierungsrat în Ministerul Federal al Economiei, în calitate de agenți,

— pentru guvernul francez, de către doamnele Catherine de Salins și Anne de Bourgoing, subdirector și respectiv Chargé de Mission în cadrul Direcției juridice din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agenți,

— pentru guvernul austriac, de către domnul Wolf Okresek, Ministerialrat în Cancelaria federală, în calitate de agent,

— pentru Guvernul Regatului Unit, de către domnul John E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, în calitate de agent, asistat de doamna Eleanor Sharpston, *barrister*,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnii Peter Hillenkamp și Pieter Jan van Nuffel, consilieri juridici, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale doamnei Sürül, reprezentată de către Rainer M. Hofmann, ale guvernului german, reprezentat de către domnul Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor în Ministerul Federal al Economiei, în calitate de agent, ale guvernului francez, reprezentat de către doamna Kareen Rispal-Bellanger, subdirector în Direcția juridică din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, ale guvernului olandez, reprezentat de către domnul Marc Fierstra, consilier juridic adjunct în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, ale Guvernului Regatului Unit, reprezentat de către doamna Eleanor Sharpston și ale Comisiei, reprezentată de către domnul Peter Hillenkamp, în ședința din 25 noiembrie 1997,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 12 februarie 1998,

având în vedere ordonanța de redeschidere a procedurii orale din 23 septembrie 1998,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale doamnei Sürül, reprezentată de către Rainer M. Hofmann, ale guvernului german, reprezentat de către domnul Claus-Dieter Quassowski, ale guvernului francez, reprezentat de către doamna Anne de Bourgoing, ale guvernului olandez, reprezentat de către domnul Marc Fierstra, ale Guvernului Regatului Unit, reprezentat de către domnul John E. Collins, asistat de domnul Mark Hoskins, *barrister*, precum și ale Comisiei, reprezentată de către domnul Peter Hillenkamp, în ședința din 11 noiembrie 1998,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 17 decembrie 1998,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 24 iulie 1996, primită la Curte la 26 iulie 1996, Sozialgericht Aachen a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE) trei întrebări preliminare privind interpretarea anumitor dispoziții ale Deciziei nr. 3/80 a Consiliului de Asocieri din 19 septembrie 1980 privind aplicarea regimurilor de securitate socială ale statelor membre ale Comunităților Europene în raport cu lucrătorii turci și cu membrii familiilor acestora (JO 1983, C 110, p. 60).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între doamna Sürül, resortisant turc, și Bundesanstalt für Arbeit (Biroul Federal de Ocupare a Forței de Muncă) având ca obiect refuzul acestuia din urmă de a-i plăti alocațiile familiale începând cu 1 ianuarie 1994.

Asocierea între CEE și Turcia

3 Acordul de instituire a unei asocieri între Comunitatea Economică Europeană și Turcia (denumit în continuare „acordul”) a fost semnat la 12 septembrie 1963 la Ankara de Republica Turcia, pe de o parte, și de statele membre ale CEE și Comunitate, pe de altă parte, și a fost încheiat, aprobat și confirmat în numele Comunității prin Decizia 64/732/CEE a Consiliului din 23 decembrie 1963 (JO 1964, 217, p. 3685).

4 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din acord, scopul său este să promoveze consolidarea continuă și echilibrată a relațiilor comerciale și economice între părțile contractante. În acest scop, acordul stabilește o etapă pregătitoare care permite Republicii Turcia să își consolideze economia cu ajutorul Comunității (articolul 3), o etapă de tranziție pentru instituirea treptată a unei uniuni vamale și apropierea politicilor economice (articolul 4), precum și o etapă definitivă care se bazează pe uniunea vamală și presupune consolidarea coordonării politicilor economice (articolul 5).

5. Articolul 6 din acord este formulat după cum urmează:

„Pentru a asigura punerea în aplicare și dezvoltarea treptată a regimului de asociere, părțile contractante se întrunesc în cadrul unui Consiliu de Asociere care acționează în limitele atribuțiilor conferite prin prezentul acord.”

6 În temeiul articolului 8, inclus în titlul II intitulat „Punerea în aplicare a etapei de tranziție” din acord,

„Pentru realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 4, Consiliul de Asociere stabilește, înainte de începutul etapei de tranziție și în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 1 din protocolul provizoriu, condițiile, modalitățile și ritmurile de punere în aplicare a dispozițiilor din domeniile care intră sub incidența Tratatului de instituire a Comunității și care urmează să fie luate în considerare, în special cele menționate în prezentul titlu, precum și orice clauză de salvagardare care s-ar dovedi utilă.”

7 Articolul 9, care face parte din același titlu II, prevede următoarele:

„Părțile contractante recunosc că în domeniul aplicării acordului și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale care ar putea fi instituite în aplicarea articolului 8, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau de naționalitate, în conformitate cu principiul enunțat la articolul 7 din Tratatul de instituire a Comunității.” [traducere neoficială]

8 În conformitate cu articolul 12 din acord:

„Părțile contractante sunt de acord să se inspire din articolele 48, 49 și 50 din Tratatul de instituire a Comunității pentru a realiza treptat libera circulație a lucrătorilor între acestea.”
[traducere neoficială]

9 În temeiul articolului 22 alineatul (1) din acord,

„Pentru realizarea obiectivelor stabilite de acord și în cazurile prevăzute de acesta, Consiliul de Asociere dispune de putere de decizie. Fiecare dintre cele două părți are obligația de a lua măsurile necesare pentru punerea în aplicare a deciziilor adoptate. [...]” [traducere neoficială]

10 Protocolul adițional, semnat la 23 noiembrie 1970 la Bruxelles și încheiat, aprobat și confirmat în numele Comunității prin Regulamentul (CEE) nr. 2760/72 al Consiliului din 19 decembrie 1972 (JO L 293, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 1, p. 37, denumit în continuare „protocolul”) stabilește, la articolul 1, condițiile, modalitățile și ritmurile de realizare a etapei tranzitorii menționate la articolul 4 din acordul amintit. În conformitate cu articolul 62, protocolul face parte integrantă din acordul de asociere.

11 Acest protocol include un titlu II, denumit „Circulația persoanelor și a serviciilor”, în cadrul căruia capitolul I este consacrat „[l]ucrătorilor”.

12 Articolul 36 din capitolul I stabilește termenele de realizare treptată a liberei circulații a lucrătorilor între statele membre ale Comunității și Republica Turcia, în conformitate cu principiile enunțate la articolul 12 din acord, Consiliul de Asociere urmând a decide cu privire la modalitățile necesare în acest scop.

13 Articolul 39 din protocol este formulat după cum urmează:

„1. Înainte de sfârșitul primului an după intrarea în vigoare a prezentului protocol, Consiliul de Asociere adoptă dispoziții în materie de securitate socială în favoarea lucrătorilor care au cetățenie turcă care se deplasează în interiorul Comunității și a familiilor acestora care locuiesc în interiorul Comunității.

2. Aceste dispoziții trebuie să permită lucrătorilor care au cetățenie turcă, pe baza modalităților care urmează să fie stabilite, cumularea perioadelor de asigurare sau activitate salariată realizate în diferite state membre în ceea ce privește pensiile pentru limită de vârstă, de urmaș și de invaliditate, precum și îngrijirile medicale ale lucrătorului și ale familiei sale care au reședința în interiorul Comunității. Aceste dispoziții nu stabilesc obligația pentru statele membre ale Comunității de a lua în considerare perioadele realizate de lucrător în Turcia.

3. Dispozițiile menționate anterior trebuie să permită plata alocațiilor familiale în cazul în care familia lucrătorului are reședința în interiorul Comunității.

[...]”

[traducere neoficială]

14 În temeiul acestui articol 39 din protocol, Consiliul de Asociere instituit prin acord a adoptat, la 19 septembrie 1980, Decizia nr. 3/80.

15 Această decizie are ca scop coordonarea regimurilor de securitate socială ale statelor membre pentru ca lucrătorii turci care lucrează sau care au lucrat într-unul sau mai multe state membre ale Comunității, precum și membrii familiilor acestor lucrători și urmașii acestora să beneficieze de prestații în ramurile tradiționale de securitate socială.

16 În acest scop, dispozițiile Deciziei nr. 3/80 fac trimitere, în principal, la anumite dispoziții din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu salariații și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în interiorul Comunității (JO L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26) și, mai rar, la Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 (JO L 74, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 74).

17 Articolele 1-4 din Decizia nr. 3/80 se regăsesc în titlul I, intitulat „Dispoziții generale”.

18 Articolul 1, intitulat „Definiții”, prevede următoarele:

„În sensul aplicării prezentei decizii:

a) termenii [...] „membru de familie”, „urmaș”, „reședință” [...] „prestații familiale”, „alocații familiale” [...] au semnificația conferită la articolul 1 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71...

b) termenul „lucrător” desemnează orice persoană:

i) care este asigurată, în baza unei asigurări obligatorii sau facultative continue, pentru unul sau mai multe riscuri acoperite de ramurile unui regim de securitate socială pentru lucrători salariați, sub rezerva restricțiilor menționate în anexa a V, litera A. Belgia alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71;

ii) care este asigurată, în baza unei asigurări obligatorii, pentru unul sau mai multe riscuri acoperite de ramurile de securitate socială reglementate de prezenta decizie în cadrul unui regim de securitate socială care se aplică tuturor rezidenților sau întregii populații active:

– în cazul în care modurile de administrare sau de finanțare a regimului respectiv permit identificarea persoanei ca lucrător salariat sau

– în absența unor astfel de criterii, în cazul în care persoana este asigurată în baza unei asigurări obligatorii sau facultative continue pentru un alt risc specificat în anexa I, în cadrul unui regim pentru lucrători salariați;

[...] »

19 În ceea ce privește Germania, anexa menționată la articolul 1 litera (b) punctul (ii) liniuța a doua din Decizia nr. 3/80 nu cuprinde nicio precizare referitoare la definiția noțiunii de lucrător.

20 Potrivit articolului 2 din Decizia nr. 3/80, intitulat „Domeniul de aplicare personal”:

„Prezenta decizie se aplică:

- lucrătorilor care fac sau au făcut obiectul legislației unuia sau mai multor state membre și care sunt resortisanți turci,
- membrilor de familie ai acestor lucrători, care își au reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre,
- urmașilor acestor lucrători.” [traducere neoficială]

21 Articolul 3 alineatul 1 din Decizia nr. 3/80, intitulat „Egalitatea de tratament” și care reia formularea articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, prevede:

„1. Persoanele care au reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre, cărora i se aplică dispozițiile prezentei decizii, se supun aceluiași obligații și se bucură de aceleași avantaje prevăzute de legislația oricărui stat membru în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat, sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentei decizii.” [traducere neoficială]

22 Articolul 4 din Decizia nr. 3/80, intitulat „Domeniul de aplicare material” prevede, la alineatul (1):

„Prezenta decizie se aplică tuturor legislațiilor privind ramurile de securitate socială care se referă la:

- a) prestații de boală și de maternitate;
- b) prestații de invaliditate, inclusiv cele destinate menținerii sau îmbunătățirii capacității de obținere a unor venituri;
- c) prestații pentru limită de vârstă;
- d) prestații de urmaș;
- e) prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale;
- f) ajutoare de deces;
- g) ajutoare de șomaj;
- h) prestații familiale.”

23 Titlul III din Decizia nr. 3/80, intitulat „Dispoziții speciale privind diferitele categorii de prestații”, conține dispoziții de coordonare inspirate din Regulamentul nr. 1408/71, referitoare la prestațiile de boală și de maternitate, de invaliditate, pentru limită de vârstă și de urmaș (pensii), pentru accidente de muncă și boli profesionale, ajutoare de deces, precum și prestații și alocații familiale.

24 Spre deosebire de celelalte două decizii adoptate la aceeași dată de Consiliul de Asociere CEE-Turcia, Decizia nr. 1/80 referitoare la dezvoltarea asocierii și nr. Decizia 2/80 care stabilește condițiile pentru punerea în aplicare a ajutorului special pentru Turcia (nepublicate), Decizia nr. 3/80 nu precizează data la care intră în vigoare.

25 În temeiul articolului 32 din Decizia nr. 3/80:

„Turcia și Comunitatea adoptă, fiecare în ceea ce o privește, măsurile necesare pentru punerea în aplicare a prezentei decizii.”

26 La 8 februarie 1983, Comisia a prezentat Consiliului o propunere de Regulament (CEE) privind punerea în aplicare, în Comunitatea Economică Europeană, a Deciziei nr. 3/80 (JO C 110, p. 1), potrivit căreia aceasta „se aplică în Comunitate” (articolul 1) și stabilește „normele de aplicare complementare” a acestei decizii.

27 Până în prezent, Consiliul nu a adoptat această propunere de regulament.

Reglementarea națională

28 În Germania, alocațiile familiale se acordă în temeiul Bundeskindergeldgesetz din 14 aprilie 1964 (Legea federală în materie de alocații familiale, BGBl. I, p. 265, denumită în continuare „BKGG”).

29 Alocațiile familiale prevăzute de BKGG, care se înscriu într-un ansamblu de măsuri în materie de politică familială, sunt de natură să reducă povara financiară legată de educația copiilor. Astfel, în conformitate cu articolele 10 și 11 din BKGG, o familie cu un copil primește 70 DM pe lună, la care se adaugă o anumită sumă suplimentară pentru persoanele cu venituri modeste.

30 Articolul 1 alineatul (1) și articolul 2 alineatul (5) din BKGG prevăd că alocațiile familiale pot fi solicitate de orice persoană care are domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul căruia i se aplică această lege, în cazul în care copilul aflat în întreținere are domiciliul sau reședința obișnuită pe același teritoriu.

31 Totuși, ca urmare a unei modificări care a fost publicată la 1 ianuarie 1994 și care a intrat în vigoare la 31 ianuarie 1994 în BGBl. I, p. 168, articolul 1 alineatul (3) din BKGG prevede că resortisanții străini care trăiesc în Germania au dreptul la alocații familiale numai dacă dețin o autorizație de ședere (Aufenthaltsberechtigung) sau un permis de ședere (Aufenthaltserlaubnis).

32 În această privință, articolul 42 din BKGG asimilează germanilor doar resortisanții altor state membre ale Comunității Europene, refugiații și apatrizii.

33 În conformitate cu Ausländergesetz (Legea germană privind condițiile de ședere ale străinilor), autorizația de ședere (Aufenthaltsberechtigung) și permisul de ședere (Aufenthaltserlaubnis) conferă străinului un drept de ședere individual pe durată nelimitată sau pe durată limitată, însă care poate fi prelungită. Pe de altă parte, autorizația de ședere în scop determinat (Aufenthaltsbewilligung) este un permis de ședere eliberat pentru un scop specific și pentru o perioadă limitată de timp și exclude obținerea ulterioară a unei autorizații permanente.

Acțiunea principală

34 Reiese din ordonanța de trimitere că domnul și doamna Sürül sunt resortisanți turci care au drept de ședere în Germania.

35 În 1987, domnul Sürül a fost autorizat să intre în acest stat membru pentru a studia acolo.

36 În 1991, soției sale i-a fost acordată autorizația pentru a i se alătura acestuia în Germania în vederea reîntregirii familiei.

37 Amândoi soții Sürül sunt titularii unei autorizații de ședere în scop determinat (Aufenthaltsbewilligung) în temeiul căreia au dreptul de a locui în Germania.

38 În plus, domnul Sürül a obținut autorizația de a lucra, pe durata studiilor, ca asistent pe lângă un anumit angajator, în limita a șaisprezece ore pe săptămână, și fost astfel efectiv angajat în baza permisului de muncă corespunzător. Domnul Sürül nu plătește contribuții la sistemele legale de asigurări de boală și pentru limită de vârstă, dar este asigurat de către angajatorul său pentru accidente de muncă.

39 Pe de altă parte, doamna Sürül nu este autorizată să desfășoare nicio activitate aducătoare de venit.

40 La 14 septembrie 1992, doamna Sürül a dat naștere pe teritoriul german unui copil pe care îl îngrijește și îl crește la domiciliul conjugal. În această privință, Sozialgericht din Aachen consideră că, în conformitate cu reglementările germane, contribuțiile obligatorii la sistemul de pensii sunt considerate a fi plătite în beneficiul persoanei care se ocupă de educația copilului mai mic de trei ani.

41 Astfel, Bundesanstalt für Arbeit a plătit alocații familiale doamnei Sürül care, pentru anul 1993, a beneficiat și de o alocație suplimentară pentru persoanele cu venituri reduse.

42 Totuși, cu efect de la 1 ianuarie 1994, Bundesanstalt für Arbeit a încetat plata acestor alocații familiale, pe motiv că doamna Sürül nu mai îndeplinea, începând cu această dată, condițiile de acordare prevăzute de BKG, întrucât ea nu deținea o autorizație de ședere (Aufenthaltsberechtigung) sau un permis de ședere (Aufenthaltsurlaubnis). În martie 1994, Bundesanstalt für Arbeit a refuzat, pentru același motiv, să plătească în continuare doamnei Sürül alocația familială suplimentară.

43 Ca urmare a respingerii contestației administrative pe care a introdus-o împotriva acestor decizii, doamna Sürül a introdus o acțiune în fața Sozialgericht din Aachen, susținând că în temeiul dispozițiilor Acordului de asociere CEE-Turcia era îndreptățită să beneficieze de același tratament ca și resortisanții germani, astfel încât tipul permisului de ședere care i-a fost acordat în statul membru respectiv era irelevant.

44 Instanța a apreciat că nicio dispoziție a dreptului german nu permite doamnei Sürül să beneficieze în continuare de alocații familiale, deoarece BKG, în versiunea intrată în vigoare la 1 ianuarie 1994, asimilează germanilor doar resortisanții altor state membre ale Comunității Europene, refugiații și apatrizii. Cu toate acestea, dorește să se clarifice dacă doamna Sürül poate beneficia în temeiul dispozițiilor Acordului de asociere CEE-Turcia de dreptul de a i se acorda alocații familiale în aceleași condiții ca resortisanților germani.

Cu privire la întrebările preliminare

45 Considerând, prin urmare, că soluționarea litigiului necesită interpretarea dreptului comunitar, Sozialgericht din Aachen a suspendat judecata pentru a adresa Curții următoarele trei întrebări preliminare:

„1) Un resortisant turc care trăiește în Germania, care se încadrează în domeniul de aplicare personal al articolului 2 din Decizia nr. 3/80 din 19 septembrie 1980 a Consiliului de Asociere

instituit prin Acordul de asociere între Comunitatea Economică Europeană și Turcia (Decizia nr. 3/80) și care deține doar o autorizație de ședere în scop determinat (Aufenthaltsbewilligung), are dreptul, rezultând în mod direct din dispozițiile articolului 3 coroborate cu cele ale articolului 4 alineatul (1) litera (h) din Decizia nr. 3/80, la alocația germană pentru copii, acest drept fiind unul care este subordonat exclusiv îndeplinirii condițiilor aplicabile cetățenilor germani și nu unor condiții suplimentare aplicabile străinilor menționate la articolul 1 alineatul (3) prima teză din Legea privind alocațiile familiale (§ 1, Abs. 3, Satz 1, Bundeskindergeldgesetz) în versiunea publicată la 31 ianuarie 1994 (Bundesgesetzblatt I, p. 168)?

Sau, pentru a formula întrebarea în termeni mai generali:

Este interzis unui stat membru să refuze unui resortisant turc care se încadrează în domeniul de aplicare personal al articolului 2 din Decizia nr. 3/80 acordarea prestațiilor familiale prevăzute de legislația sa pe motiv că acesta nu deține o autorizație de ședere (Aufenthaltsberechtigung) sau un permis de ședere (Aufenthaltserlaubnis)?

2) Un resortisant turc care are reședința pe teritoriul unui stat membru are calitatea de lucrător în sensul dispozițiilor articolului 2 coroborate cu cele ale articolului 1 litera (b) din Decizia nr. 3/80 pe parcursul perioadelor în care, în temeiul legislației aceluși stat, contribuțiile obligatorii la regimul asigurărilor sociale de pensii sunt considerate a fi fost plătite, în beneficiul acestei persoane, pentru perioada dedicată creșterii copilului?

3) Un resortisant turc care are reședința pe teritoriul unui stat membru și care, pe lângă studiile pe care le urmează, este angajat, pe baza unui permis de muncă, să lucreze în limita a șaisprezece ore pe săptămână ca asistent, poate fi considerat, exclusiv pentru acest motiv, lucrător în sensul dispozițiilor articolului 2 coroborate cu cele ale articolului 1 litera (b) din Decizia nr. 3/80 sau, în orice caz, întrucât această persoană este asigurată în cadrul unui sistem legal de asigurări pentru accidente de muncă?"

46 Prin cele trei întrebări preliminare, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere dorește să afle în esență dacă articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 trebuie interpretat în sensul în care interzice unui stat membru să impună unui resortisant turc care se încadrează în domeniul de aplicare a acestei decizii și căruia i s-a permis să aibă reședința pe teritoriul său, dar care deține în acest stat gazdă doar o autorizație condiționată de ședere, eliberată pentru un scop determinat și pentru o perioadă limitată, să dețină o autorizație de ședere sau un permis de ședere pentru a beneficia de alocații familiale pentru copilul care locuiește cu el în respectivul stat membru, în condițiile în care resortisanților acestuia li se cere, în acest scop, doar să aibă reședința în acest stat.

47 Pentru a răspunde în mod util întrebărilor astfel reformulate, este necesar să se examineze mai întâi dacă articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 este de natură a conferi în mod direct unei persoane fizice drepturi pe care aceasta le poate invoca în fața unei instanțe a unui stat membru. În cazul unui răspuns afirmativ, este necesar să se stabilească apoi dacă această decizie reglementează situația unui resortisant turc, precum reclamanta în acțiunea principală care solicită, în statul membru în care a fost autorizată să se stabilească, să beneficieze de o alocație de tipul celei în litigiu în prezenta cauză și, în cele din urmă, dacă principiul nediscriminării în domeniul securității sociale prevăzut de respectiva dispoziție din Decizia nr. 3/80 împiedică statul membru gazdă să subordoneze acordarea prestației unor condiții mai restrictive pentru migranții turci decât pentru cetățenii săi.

Cu privire la efectul direct al articolului 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80

48 Guvernele german, francez, austriac, Țărilor de Jos și Regatului Unit consideră că, deși Curtea nu a avut ocazia să se pronunțe cu privire la efectul direct al articolului 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 în Hotărârea din 10 septembrie 1996, Taflan-Met și alții (C-277/94, Rec. p. I-4085), rezultă totuși din motivarea acestei hotărâri că are un domeniu de aplicare general.

49 În această hotărâre, Curtea a reținut că Decizia nr. 3/80 este menită, prin natura sa, să fie completată și pusă în aplicare în Comunitate printr-un act ulterior al Consiliului (punctul 33) și că, cu toate că unele din dispozițiile sale sunt clare și precise, decizia nu poate fi aplicată atât timp cât Consiliul nu a adoptat măsuri complementare de punere în aplicare (punctul 37).

50 Rezultă astfel că nicio dispoziție din Decizia nr. 3/80 nu are efect direct pe teritoriul unui stat membru atât timp cât măsurile complementare indispensabile pentru punerea în aplicare concretă a acestei decizii, precum cele care figurează în propunerea de regulament prezentată de Comisie, nu au fost adoptate de Consiliu.

51 În această privință, trebuie amintit că, în Hotărârea Taflan-Met și alții, citată anterior, la punctele 21 și 22, Curtea a reținut că din caracterul obligatoriu pe care acordul îl conferă deciziilor Consiliului de Asocieri CEE-Turcia rezultă că Decizia nr. 3/80 a intrat în vigoare la data adoptării sale, 19 septembrie 1980 și că, de atunci, este obligatorie pentru părțile contractante.

52 În aceeași hotărâre, Curtea s-a pronunțat că, atât timp cât Consiliul nu a adoptat măsurile complementare indispensabile pentru punerea în aplicare a Deciziei nr. 3/80, articolele 12 și 13 din această decizie nu au efect direct pe teritoriul statelor membre și nu sunt de natură a îndreptați persoanele fizice să o invoce în fața instanțelor naționale.

53 În cauza Taflan-Met și alții, citată anterior, reclamantii în acțiunea principală solicitau acordarea de pensii de invaliditate sau de urmaș pe baza normelor de coordonare prevăzute la articolele 12 și 13 din Decizia nr. 3/80. Această cauză se referea la dreptul lucrătorilor migranți turci, angajați succesiv în mai multe state membre sau la dreptul urmașilor acestor lucrători de a beneficia de anumite prestații de securitate socială pe baza dispozițiilor tehnice de coordonare a diferitelor legislații naționale aplicabile prevăzute la capitolul 2, intitulat „Invaliditate” și la capitolul 3, intitulat „Limita de vârstă și decesul (pensii)” din titlul III din această decizie.

54 În acest context, Curtea a subliniat la punctele 29 și 30 din Hotărârea Taflan-Met și alții, citată anterior, comparând Regulamentul nr. 1408/71 și Regulamentul său de punere în aplicare nr. 574/72 cu Decizia nr. 3/80 că, deși aceasta din urmă face trimitere la anumite dispoziții ale celor două regulamente, nu conține un număr mare de dispoziții precise și detaliate, considerate indispensabile punerii în aplicare pe teritoriul Comunității a Regulamentului nr. 1408/71. În special la punctul 32, Curtea a subliniat că deși Decizia nr. 3/80 consacra principiul fundamental al cumulării perioadelor pentru domeniile boală și maternitate, invaliditate, limită de vârstă, ajutoare de deces și prestații familiale, făcând trimitere la dispoziții relevante ale Regulamentului nr. 1408/71, aplicarea acestui principiu impune totuși adoptarea în prealabil a unor măsuri complementare de punere în aplicare, de tipul celor prevăzute de Regulamentul nr. 574/72. La punctele 35 și 36, Curtea a evidențiat că astfel de măsuri, precum și dispoziții detaliate referitoare, *inter alia*, la evitarea cumulului de prestații și la stabilirea legislației aplicabile, apar doar în propunerea de Regulament (CEE) al Consiliului pentru punerea în aplicare a Deciziei nr. 3/80 pe teritoriul Comunității, prezentată de către Comisie la 8 februarie 1983, dar care nu a fost încă adoptată de Consiliu. Curtea a

concluzionat că, până la adoptarea acestor măsuri de punere în aplicare, normele de coordonare ale Deciziei nr. 3/80 pe baza cărora reclamanții în acțiunea principală și-au fundamentat pretențiile, nu puteau fi invocate în mod direct în fața unei instanțe a unui stat membru.

55 În schimb, prezenta cauză nu se referă la dispozițiile de coordonare prevăzute la titlul III din Decizia nr. 3/80. Doamna Sürül se bazează doar pe principiul nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate, prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din această decizie, pentru a beneficia, în statul membru în care are reședința și doar în temeiul legislației acestui stat, de dreptul la o prestație de securitate socială în aceleași condiții precum cele prevăzute pentru resortisanții statului membru gazdă.

56 În plus, propunerea de regulament prezentată de Comisie pentru punerea în aplicare a Deciziei nr. 3/80 pe teritoriul Comunității nu include nicio dispoziție referitoare la aplicarea articolului 3 alineatul (1) reprodus din Regulamentul nr. 1408/71, al cărui regulament de punere în aplicare nr. 574/72 nu conține alte măsuri de punere în aplicare a acestei dispoziții.

57 Motivarea care a determinat Curtea să rețină că, în stadiul actual al dreptului comunitar, articolele 12 și 13 din Decizia nr. 3/80 nu au efect direct, trebuie să se aplice prin analogie tuturor celorlalte dispoziții ale acestei decizii care necesită măsuri complementare pentru aplicarea lor practică. Cu toate acestea, motivarea nu poate fi transpusă principiului egalității de tratament în domeniul securității sociale care se regăsește la articolul 3 alineatul (1) din această decizie.

58 Astfel, circumstanțe precum cele din acțiunea principală nu sunt de natură a genera probleme de natură tehnică referitoare, în special, la cumularea perioadelor realizate în state membre diferite, la nesuprapunerea prestațiilor acordate de diferite instituții competente sau la stabilirea legislației naționale aplicabile, din moment ce reclamanta în acțiunea principală se limitează la a invoca aplicarea coroborată a legislației statului membru gazdă și a principiului nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate care se regăsește la articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80. Acest capăt de cerere poate fi examinat fără a fi necesar să se recurgă la măsuri de coordonare pe care Consiliul nu le-a adoptat încă.

59 În aceste condiții, observațiile guvernelor german, francez, austriac, al Țărilor de Jos și al Marii Britanii nu pot fi acceptate, astfel încât este necesar să se verifice dacă articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 îndeplinește condițiile pentru a avea un efect direct pe teritoriul statelor membre.

60 În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, o dispoziție dintr-un acord încheiat de Comunitate cu țări terțe trebuie considerată ca având aplicare directă atunci când, având în vedere conținutul, precum și obiectul și natura acordului, aceasta implică o obligație clară și precisă, care nu depinde, în ceea ce privește punerea sa în aplicare sau efectele acesteia, de intervenția unui act ulterior (a se vedea în special Hotărârea din 30 septembrie 1987, Demirel, 12/86, Rec., 3719, punctul 14, Hotărârea din 31 ianuarie 1991, Kziber, C-18/90, Rec., p. I-199, punctul 15 și Hotărârea din 16 iunie 1998, Racke, C-162/96, Rec., p. I-3655, punctul 31). În Hotărârea din 20 septembrie 1990, Sevince (C-192/89, Rec., p. I-3461, punctele 14 și 15), Curtea a clarificat că aceleași condiții se aplică atunci când se stabilește dacă dispozițiile unei decizii a Consiliului de Asociere CEE-Turcia pot avea un efect direct.

61 Pentru a decide dacă articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 îndeplinește respectivele criterii, este necesar să se analizeze mai întâi redactarea acesteia.

62 Această dispoziție consacră, în termeni clari, preciși și necondiționali, interdicția de a discrimina, pe motiv de cetățenie sau naționalitate, persoanele care au reședința pe teritoriul unui stat membru și cărora li se aplică dispozițiile Deciziei nr. 3/80.

63 Astfel cum, în mod corect, a subliniat Comisia, această regulă a egalității de tratament prevede o obligație de rezultat precisă și poate fi, prin natura sa, invocată de un justițiabil în fața unei instanțe naționale pentru a îi cere să elimine dispozițiile discriminatorii din legislația unui stat membru care supune conferirea unui drept îndeplinirii unei condiții care nu este impusă resortisanților, fără ca adoptarea măsurilor de aplicare complementare să fie necesară în acest scop (a se vedea punctele 56 și 58 din prezenta hotărâre).

64 Această constatare este susținută de faptul că articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 reprezintă doar punerea în aplicare și concretizarea, în domeniul particular al securității sociale, a principiului general al nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate prevăzut la articolul 9 din acord care face trimitere la articolul 7 din Tratatul CEE (devenit ulterior articolul 6 din Tratatul CE și, după modificare, articolul 12 CE).

65 Această interpretare este de asemenea confirmată de jurisprudența constantă a Curții (a se vedea Hotărârea Kziber, citată anterior, punctele 15-23, confirmată de Hotărârea din 20 aprilie 1994, Yousfi, C-58/93, Rec., p. I-1353, punctele 16-19, Hotărârea din 5 aprilie 1995, Krid, C-103/94, Rec., p. I-719, punctele 21-24, Hotărârea din 3 octombrie 1996, Hallouzi-Choho, C-126/95, Rec., p. I-4807, punctele 19 și 20 și Hotărârea din 15 ianuarie 1998, Babahenini, C-113/97, Rec., p. I-183, punctele 17 și 18) referitoare la principiul egalității de tratament care se regăsește la articolul 39 alineatul (1) din Acordul de cooperare dintre Comunitatea Economică Europeană și Republica Algeriană Democratică și Populară, semnat la Alger la 26 aprilie 1976 și aprobat în numele Comunității prin Regulamentul (CEE) nr. 2210/78 al Consiliului din 26 septembrie 1978 (JO L 263, p. 1), precum și la articolul 41 alineatul (1) din Acordul de cooperare între Comunitatea Economică Europeană și Regatul Marocului semnat la Rabat la 27 aprilie 1976 și aprobat în numele Comunității prin Regulamentul (CEE) nr. 2211/78 al Consiliului din 26 septembrie 1978 (JO L 264, p. 1).

66 Astfel, în conformitate cu această jurisprudență, respectivele dispoziții care prevăd interdicerea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie sau naționalitate în domeniul securității sociale a resortisanților algerieni și marocani în raport cu resortisanții statului membru gazdă au un efect direct deși Consiliul de Cooperare nu a adoptat măsuri în temeiul articolului 40 alineatul (1) din Acordul CEE-Algeria și al articolului 42 alineatul (1) din Acordul CEE-Maroc privind punerea în aplicare a principiilor menționate la articolul 39, respectiv la articolul 41.

67 Interpretarea anterioară nu este invalidată de faptul că articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 stabilește că interdicția discriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate la care face referire are efecte „sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentei decizii”.

68 Este suficient să se sublinieze că, în ceea ce privește alocațiile familiale în litigiu în prezenta cauză, Decizia nr. 3/80 nu prevede nicio derogare și nici nu impune vreo limitare în legătură cu principiul egalității de tratament prevăzut la articolul 3 alineatul (1). Luând în considerare caracterul fundamental al acestui principiu, existența rezervei menționate anterior, care a fost preluată textual din articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 și care figurează, de asemenea, la articolul 9 din acord, precum și la articolul 6 din tratat nu este în sine de natură a afecta efectul direct al dispoziției de la care aceasta permite derogări (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Sevince, citată anterior, punctul 25) prin lipsirea principiului tratamentului național de caracterul său necondițional.

69 Constatarea că principiul nediscriminării care se regăsește la articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 poate reglementa direct situația persoanelor fizice nu este contrazisă, de altfel, de examinarea obiectului și a naturii acordului din care face parte această dispoziție.

70 Obiectul acordului îl reprezintă instituirea unei asocieri destinate promovării dezvoltării unor relații comerciale și economice între părțile contractante, inclusiv în domeniul forței de muncă, prin realizarea treptată a liberei circulații a lucrătorilor în vederea îmbunătățirii nivelului de trai al poporului turc și facilitarea aderării Republicii Turcia la Comunitate (a se vedea al patrulea considerent din preambulul acordului).

71 Protocolul care, în conformitate cu articolul 62 al acestuia, face parte integrantă din acord, prevede la articolul 36 termenele de realizare treptată a acestei libere circulații a lucrătorilor și dispune, la articolul 39, adoptarea de către Consiliul de Asociere a dispozițiilor privind securitatea socială pentru lucrătorii de cetățenie turcă care se deplasează în cadrul Comunității și familiile lor care au reședința în statele membre. Pe această bază, Consiliul de Asociere a adoptat Decizia nr. 3/80 care are ca obiectiv garantarea plății prestațiilor de securitate socială lucrătorilor migranți turci din Comunitate.

72 În plus, faptul că acordul urmărește în esență să favorizeze dezvoltarea economică a Turciei și implică astfel un dezechilibru în obligațiile asumate de Comunitate față de țările terțe în cauză nu este de natură să împiedice recunoașterea de către Comunitate a efectului direct al unora din dispozițiile sale (a se vedea, prin analogie, Hotărârile din 5 februarie 1976, Bresciani, 87/75, Rec., p. 129, punctul 23; Kziber, citată anterior, punctul 21 și din 12 decembrie 1995, Chiquita Italia, C-469/93, Rec., p. I-4533, punctul 34).

73 În cele din urmă, din punctele 55, 56 și 58 din prezenta decizie rezultă că regula respectivă asimilează persoanele care intră în sfera de aplicare a Deciziei nr. 3/80 și care au reședința în statul membru gazdă resortisanților statului gazdă, prin interzicerea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie sau naționalitate, care rezultă din legislația statului membru respectiv. Această regulă este prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din decizie, nu i se aduce atingere prin celelalte dispoziții ale acesteia din urmă.

74 Din considerațiile anterioare rezultă că articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 stabilește, în domeniul de aplicare a acesteia, un principiu precis și necondițional, astfel încât poate fi pus în aplicare de o instanță națională și, prin urmare, poate reglementa situația juridică a persoanelor fizice. Efectul direct care trebuie astfel recunoscut acestei dispoziții implică dreptul justițiabililor cărora li se aplică aceasta de a se prevala de dispoziție în fața instanțelor statelor membre.

Cu privire la domeniul de aplicare a articolului 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80

75 Cu toate că este evident că alocațiile familiale care fac obiectul acțiunii principale reprezintă prestații familiale în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (h) din Decizia nr. 3/80 și astfel intră în domeniul de aplicare material al acesteia, guvernul german contestă încadrarea doamnei Sürül în categoria persoanelor cărora li se aplică această decizie.

76. Astfel, potrivit acestuia, reclamanta în acțiunea principală nu poate avea calitatea de lucrător, în sensul dispozițiilor coroborate ale articolului 1 litera (b) și ale articolului 2 prima liniuță din Decizia nr. 3/80.

77 Guvernul german subliniază, în această privință, în observațiile sale scrise că afilierea la o ramură a securității sociale nu este suficientă pentru a conferi calitatea de lucrător în raport cu alte ramuri ale securității sociale, având în vedere că definițiile prevăzute la articolul 1 litera (b) punctele (i) și (ii) din Decizia nr. 3/80 nu trebuie interpretate ca fiind alternative, ci, din contră, ca fiind aplicabile în mod specific unor riscuri și programe clare și distincte. În consecință, chiar dacă s-ar considera că doamna Sürül a fost acoperită de asigurarea obligatorie de pensie pe durata primilor trei ani care au urmat nașterii copilului (a se vedea punctul 40 din prezenta hotărâre), acest unic aspect nu este de natură a o integra în domeniul de aplicare a altor ramuri ale securității sociale, în special în ceea ce privește dreptul la alocații familiale.

78 Guvernul german adaugă că, în Germania, dreptul la alocații familiale nu depinde de afilierea obligatorie sau facultativă la un sistem de asigurare socială, ci aparține tuturor rezidenților, independent de statutul lor profesional. Chiar dacă anexa la Decizia nr. 3/80, menționată la articolul 1 litera (b) punctul (ii) a doua liniuță, nu prevede modalitățile speciale de punere în aplicare pentru Germania, ar trebui în cazul de față să se aplice prin analogie, în conformitate cu articolul 25 alineatul (1) din decizia menționată, anexa I punctul I, C („Germania”) din Regulamentul nr. 1408/71.

79 Conform guvernului german, rezultă că, în domeniul prestațiilor familiale printre care se regăsește alocația care face obiectul acțiunii principale, doar persoana care este asigurată în temeiul unei asigurări obligatorii împotriva riscului de șomaj sau care primește, în cadrul acestui sistem de asigurare, prestații în bani în temeiul unei asigurări de sănătate sau alte prestații similare, poate fi considerată lucrător. Or, doamna Sürül nu îndeplinește niciuna din aceste condiții.

80. Potrivit guvernului german, reclamanta în acțiunea principală nu poate fi considerată nici ca având calitatea de membru al familiei unui lucrător, în sensul dispozițiilor articolului 1 litera (a) coroborate cu cele ale articolului 2 a doua liniuță din Decizia nr. 3/80.

81 Desigur, soțul doamnei Sürül a desfășurat în Germania, pe perioada studiilor, o activitate salariată însă, în conformitate cu legislația germană, acesta nu a fost obligat să se asigure împotriva riscurilor de șomaj, de boală și de bătrânețe. Au fost obligatorii doar contribuțiile la sistemul legal al asigurărilor pentru accidente de muncă, iar acestea au fost plătite în totalitate de către angajatorul domnului Sürül. Pentru motive identice celor menționate în prezenta hotărâre, la punctul 77, domnul Sürül se încadrează doar în sfera de aplicare a dispozițiilor Deciziei nr. 3/80 referitoare la asigurarea pentru accidente, însă nu și a celor care reglementează alte ramuri ale securității sociale și, în special, alocațiile familiale. În aceste circumstanțe, în vederea obținerii alocațiilor familiale, domnul Sürül nu poate fi considerat lucrător și nici soția sa membru al familiei unui lucrător, în sensul deciziei menționate.

82 Pentru a se stabili temeinicia acestei argumentații, trebuie subliniat, în primul rând, că definiția pe care articolul 1 litera (b) din Decizia nr. 3/80 o oferă, în sensul aplicării acesteia, noțiunii de „lucrători” corespunde în sens foarte larg definiției noțiunii de „lucrător” menționată la articolul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71.

83 În conformitate cu articolul 1 litera (a) din Decizia nr. 3/80, noțiunea de „membru al familiei” are semnificația care i-a fost dată la articolul 1 litera (f) din Regulamentul 1408/71.

84 Definiția persoanelor cărora li se aplică Decizia nr. 3/80, prevăzută la articolul 2, este inspirată din aceeași definiție enunțată la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71.

85 În al doilea rând, trebuie să se rețină că, în conformitate cu jurisprudența constantă, definiția noțiunii de „lucrător” prevăzută la articolul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 are, „în sensul aplicării prezentului regulament”, un domeniu de aplicare general și vizează, în lumina acestei considerații, orice persoană care, exercitând sau nu o activitate profesională sau comercială, are statutul de asigurat în temeiul legislației în domeniul securității sociale a unui sau mai multor state membre (a se vedea Hotărârea din 31 mai 1979, Pierik II, 182/78, Rec., p. 1977, punctul 4). Această noțiune desemnează orice persoană asigurată în cadrul unuia dintre regimurile de securitate socială menționate la articolul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 împotriva riscurilor și în condițiile indicate în această dispoziție (a se vedea Hotărârea din 3 mai 1990, Kits van Heijningen, C-2/89, Rec., p. I-1755, punctul 9).

86 Prin urmare, astfel cum Curtea s-a pronunțat în privința Regulamentului nr. 1408/71 în Hotărârea din 12 mai 1998, Martínez Sala (C-85/96, Rec., p. I-2691, punctul 36) și în Hotărârea din 11 iunie 1998, Kuusijärvi (C-275/96, Rec., p. I-3419, punctul 21), o persoană are statutul de lucrător atunci când este asigurată, chiar și împotriva unui singur risc, în baza unei asigurări obligatorii sau facultative în cadrul unui regim general sau special de securitate socială, independent de existența unui raport de muncă.

87 În ceea ce privește obiecția guvernului german întemeiată pe aplicarea prin analogie a anexei I punctul I, C („Germania”) la Regulamentul nr. 1408/71, trebuie amintit că articolul 25 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 dispune că „anexele I, III și IV din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 se aplică în vederea punerii în aplicare a prezentei decizii”, astfel încât anexa menționată este aplicabilă în cadrul Deciziei nr. 3/80.

88 În temeiul anexei I punctul I — „Lucrătorii salariați și/sau persoanele care desfășoară activități independente [articolul 1 litera (a) punctele (ii) și (iii) din regulament]” — , C („Germania”), din Regulamentul nr. 1408/71:

„În cazul în care instituția competentă pentru acordarea prestațiilor familiale este, în conformitate cu titlul III capitolul 7 din regulament, o instituție germană, atunci, în sensul articolului 1 litera (a) punctul (ii) din regulament, se consideră:

a) lucrător salariat: persoana care este asigurată obligatoriu împotriva riscului de șomaj sau persoana care obține, pe baza acestei asigurări, prestații în bani în temeiul unei asigurări medicale sau alte prestații similare;

[...]”

89 Trebuie subliniat că, astfel cum rezultă în mod clar din formularea acestei dispoziții, anexa I punctul I, C din Regulamentul nr. 1408/71 a clarificat sau a limitat noțiunea de lucrător salariat, în sensul articolului 1 litera (a) punctul (ii), doar pentru acordarea prestațiilor familiale, în conformitate cu titlul III capitolul 7 din același regulament (Hotărârea Martínez Sala, citată anterior, punctul 43).

90 Or, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 57 și 58 din concluziile sale din 12 februarie 1998, niciuna din dispozițiile titlului III, capitolul 7 nu reglementează situația unei persoane precum cea din acțiunea principală. În prezenta cauză, toate aspectele relevante sunt limitate la teritoriul statului membru gazdă în care soții Sürül au reședința împreună cu copilul lor și unde reclamanta în acțiunea principală solicită alocații familiale în temeiul legislației statului respectiv (a se vedea punctele 55 și 58 din prezenta hotărâre).

91 În aceste circumstanțe, limitarea prevăzută la anexa I punctul I, C din Regulamentul nr. 1408/71 nu poate fi aplicată reclamantei în acțiunea principală, astfel încât statutul său de lucrător în sensul Deciziei nr. 3/80 trebuie stabilit exclusiv pe baza articolului 1 litera (b) din această decizie.

92 De altfel, din dosarul acțiunii principale rezultă că autoritățile germane competente au plătit inițial alocații familiale doamnei Sürül, cu toate că nu îndeplinea condițiile prevăzute de acea anexă la Regulamentul nr. 1408/71 și că nu au stopat plata până la intrarea în vigoare, la 1 ianuarie 1994, a noii legislații naționale care condiționează acordarea acestui tip de prestație străinilor care au reședința în Germania de deținerea unui anumit tip de permis de ședere.

93 Având în vedere considerentele menționate anterior, un resortisant turc precum reclamanta în acțiunea principală va putea beneficia de drepturile conexe statutului de lucrător în sensul Deciziei nr. 3/80 în condițiile în care se stabilește că aceasta este asigurată, fie și împotriva unui singur risc, în baza unei asigurări obligatorii sau facultative în cadrul unui regim general sau special de securitate socială, menționat la articolul 1 litera (b) din decizie. Acesta ar fi cazul pentru perioada în care persoana respectivă a fost asigurată printr-o asigurare pentru limită de vârstă obligatorie, astfel cum indică instanța națională în cea de-a doua întrebare preliminară.

94 Similar, în ceea ce privește perioada în care persoana în cauză nu a fost afiliată unui regim de securitate socială, aceasta va putea beneficia de drepturile conexe statutului său de membru al familiei unui lucrător în sensul Deciziei nr. 3/80 cu condiția să se determine că soțul său este asigurat, fie și împotriva unui singur risc, în baza unei asigurări obligatorii sau facultative în cadrul unui regim general sau special de securitate socială, menționat la articolul 1 litera (b) din această decizie. Această condiție ar fi îndeplinită dacă, așa cum arată instanța națională în cea de-a treia întrebare preliminară, persoana în cauză este asigurată printr-o asigurare pentru accidente de muncă obligatorie.

95 Instanța de trimitere, singura competentă să constate și să evalueze faptele în litigiu în legătură cu care aceasta este sesizată, precum și să interpreteze și să aplice dreptul național, este cea care trebuie să decidă dacă, pe durata perioadei în litigiu, doamna Sürül poate fi considerată ea însăși ca având statutul de lucrător. În cazul în care acest lucru nu este valabil pentru întreaga sau o parte din perioada menționată, îi revine din nou acestei instanțe să stabilească dacă, pentru perioada în cauză, soțul doamnei Sürül a îndeplinit condiția menționată la punctul 94 din prezenta hotărâre pentru a fi considerat ca având statutul de lucrător, astfel încât doamna Sürül în calitatea sa de soție a unui lucrător turc căruia aceasta a fost autorizată să i se alăture în statul membru gazdă în vederea reîntregirii familiei, ar fi un membru al familiei unui lucrător în sensul Deciziei nr. 3/80.

Cu privire la domeniul de aplicare a principiului nediscriminării prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80

96 În ipoteza în care o persoană precum reclamanta în acțiunea principală se încadrează în domeniul de aplicare *ratione personae* al Deciziei nr. 3/80, este necesar, în cele din urmă, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) din această decizie trebuie interpretat ca împiedicând aplicarea legislației unui stat membru care impune ca un resortisant turc, care a fost autorizat să aibă reședința pe teritoriul său și care locuiește acolo în mod legal, să fie titularul unui anumit tip de permis de ședere pentru a beneficia de alocații familiale.

97 În această privință, este necesar să se sublinieze în primul rând că principiul prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80, care interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie sau naționalitate în domeniul reglementat de această decizie, are drept consecință tratarea unui resortisant turc căruia i se aplică decizia în același mod ca resortisanții statului membru gazdă, astfel încât legislația acestui stat membru nu poate impune unui astfel de resortisant turc condiții suplimentare sau mai riguroase în raport cu cele aplicabile propriilor săi resortisanți (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 2 februarie 1989, Cowan, 186/87, Rec., p. 195, punctul 10 și Hotărârile Kziber, punctul 28 și Hallouzi-Choho, punctele 35 și 36, citate anterior).

98 Rezultă că un resortisant turc care a fost autorizat să intre pe teritoriul unui stat membru în vederea reîntregirii familiei unui lucrător migrant turc și care locuiește în mod legal împreună cu acesta trebuie să poată obține în statul membru gazdă prestația de securitate socială prevăzută de legislația acestui stat în aceleași condiții ca resortisanții statului membru respectiv.

99 Apoi, în temeiul unei legislații precum BKGK, alocațiile familiale pot fi solicitate de orice persoană care are domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul pe care se aplică legislația respectivă cu condiția ca, pe același teritoriu, să aibă domiciliul sau reședința obișnuită copiii aflați în întreținerea sa.

100 Totuși, începând cu 1 ianuarie 1994, BKGK dispune că străinii care au reședința în Germania, care nu pot fi asimilați germanilor, au dreptul la alocații familiale numai dacă sunt titularii unui anumit tip de permis de ședere.

101 Astfel, unui resortisant turc precum reclamanta în acțiunea principală, care a fost autorizat să aibă reședința pe teritoriul statului membru gazdă, care are efectiv reședința acolo împreună cu copilul său și care, prin urmare, îndeplinește toate condițiile impuse prin legislația relevantă resortisanților proprii ai statului respectiv, i se refuză acordarea alocațiilor familiale pentru copil pentru simplul motiv că nu satisface condiția referitoare la deținerea unei autorizații de ședere sau a unui permis de ședere.

102 Or, nefiind aplicabilă unui resortisant al statului membru în cauză, chiar și în cazul în care acesta locuiește acolo doar temporar, această condiție se referă, prin natura sa, numai la străini, iar aplicarea sa conduce astfel la o inegalitate de tratament pe motiv de naționalitate.

103 În aceste circumstanțe, trebuie să se rețină că impunerea de către un stat membru în sarcina unui resortisant turc care se încadrează în domeniul de aplicare a Deciziei nr. 3/80 a obligației de a deține un anumit tip de permis de ședere pentru a beneficia de o prestație, precum alocația care face obiectul acțiunii principale, un astfel de document nefiind solicitat resortisanților statului respectiv, constituie discriminare în sensul articolului 3 alineatul (1) din decizia menționată.

104 În măsura în care înaintea Curții nu a fost invocat niciun argument de natură a justifica în mod obiectiv această diferență de tratament, o astfel de discriminare este incompatibilă cu dispoziția respectivă din Decizia nr. 3/80.

105 Având în vedere toate considerațiile anterioare, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 trebuie interpretat în sensul că un stat membru nu poate impune unui resortisant turc care se încadrează în sfera de aplicare a acestei decizii, căruia i-a acordat autorizația de a –și stabili reședința pe teritoriul său, însă care deține în statul gazdă doar o autorizație condiționată de ședere, eliberată pentru un scop determinat și

pentru o perioadă limitată, ca, pentru a beneficia de alocații familiale pentru copilul său care locuiește împreună cu acesta în respectivul stat membru, să dețină o autorizație de ședere sau un permis de ședere, în condițiile în care resortisanților proprii li se impune, în acest scop, doar să aibă reședința pe teritoriul acestui stat.

Cu privire la efectele în timp ale prezentei hotărâri

106 Atunci când au prezentat observațiile lor orale, guvernele german, francez și Guvernul Regatului Unit au solicitat Curții să limiteze în timp efectele prezentei hotărâri în situația în care aceasta s-ar pronunța că principiul nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 trebuie interpretat în sensul în care conferă unui resortisant turc, precum reclamanta în acțiunea principală, dreptul să solicite alocații familiale în statul membru gazdă în aceleași condiții ca resortisanții aceluși stat. Guvernele respective subliniază că o hotărâre în acest sens ar fi de natură să submineze un număr important de raporturi juridice stabilite pe baza legislației naționale în vigoare de un anumit timp și să antreneze consecințe financiare grave pentru regimurile de securitate socială ale statelor membre.

107 În această privință, trebuie reamintită jurisprudența Curții conform căreia interpretarea pe care aceasta o dă unei norme de drept comunitar, în exercitarea competenței conferite de articolul 177 din tratat, clarifică și precizează, atunci când este necesar, semnificația și domeniul de aplicare a acestei norme, astfel cum trebuie sau ar fi trebuit să fie înțeleasă și aplicată din momentul intrării sale în vigoare. Rezultă că norma astfel interpretată poate fi și trebuie aplicată de către instanțe chiar și raporturilor juridice care au luat naștere și care s-au constituit anterior hotărârii care se pronunță cu privire la cererea de interpretare, cu condiția ca, în alte privințe, condițiile care permit aducerea în fața instanțelor competente a unui litigiu referitor la aplicarea normei respective să fie îndeplinite (a se vedea, în special, Hotărârea din 2 februarie 1988, Blaizot, 24/86, Rec., p. 379, punctul 27).

108 Doar cu titlu excepțional, prin aplicarea principiului general al securității juridice inerent ordinii juridice comunitare, Curtea poate decide limitarea dreptului oricărei persoane interesate de a invoca o dispoziție pe care a interpretat-o pentru a contesta raporturi juridice stabilite cu bună-credință. În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, o astfel de limitare poate fi admisă numai în hotărârea propriu-zisă prin care se pronunță asupra interpretării solicitate (a se vedea, în special, Hotărârea din 24 septembrie 1998, Comisia/Franța, C-35/97, Rec., p. I-5325, punctul 49).

109 În acest caz, trebuie să se constate, în primul rând, că este prima dată când Curții i se solicită să interpreteze articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80.

110 În plus, există posibilitatea ca Hotărârea Taflan Met și alții, citată anterior, să fi creat o situație de incertitudine cu privire la dreptul persoanelor fizice de a invoca în fața unei instanțe naționale articolul 3 alineatul (1) din decizia menționată.

111 În aceste circumstanțe, cerințele imperative ale securității juridice împiedică repunerea în discuție a raporturilor juridice care au fost stabilite definitiv înainte de pronunțarea prezentei hotărâri, în cazurile în care această repunere în discuție ar genera retroactiv confuzie la nivelul finanțării regimurilor de securitate socială ale statelor membre.

112 Totuși, pentru a nu aduce atingere în mod nejustificat protecției jurisdicționale a drepturilor de care persoanele fizice beneficiază în temeiul dreptului comunitar, este necesar să se prevadă o excepție de la această limitare a efectelor prezentei hotărâri în beneficiul

persoanelor care, anterior datei pronunțării acesteia, au introdus o acțiune în justiție sau au formulat o revendicare echivalentă.

113 În consecință, trebuie să se rețină că efectul direct al articolului 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 nu poate fi invocat în susținerea revendicărilor referitoare la prestațiile pentru perioade anterioare datei prezentei hotărâri, exceptând persoanele care, înainte de această dată, au introdus o acțiune în justiție sau au formulat o revendicare echivalentă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

114 Cheltuielile efectuate de către guvernele german, francez, austriac și de Guvernele Țărilor de Jos și Regatului Unit, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Sozialgericht, Aachen, prin Ordonanța din 24 iulie 1996, hotărăște:

1) Articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 a Consiliului de Asociere din 19 septembrie 1980 privind aplicarea regimurilor de securitate socială ale statelor membre ale Comunităților Europene în raport cu lucrătorii turci și cu membrii familiilor acestora trebuie interpretat în sensul că un stat membru nu poate impune unui resortisant turc care se încadrează în sfera de aplicare a acestei decizii, căruia i-a acordat autorizația de a –și stabili reședința pe teritoriul său, însă care deține în statul gazdă doar o autorizație condiționată de ședere, eliberată pentru un scop determinat și pentru o perioadă limitată, ca, pentru a beneficia de alocații familiale pentru copilul său care locuiește împreună cu acesta în respectivul stat membru, să dețină o autorizație de ședere sau un permis de ședere, în condițiile în care resortisanților proprii li se impune, în acest scop, doar să aibă reședința pe teritoriul acestui stat.

2) Efectul direct al articolului 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 nu poate fi invocat în susținerea revendicărilor referitoare la prestațiile pentru perioade anterioare datei prezentei hotărâri, exceptând persoanele care, înainte de această dată, au introdus o acțiune în justiție sau au formulat o revendicare echivalentă.

Rodríguez Iglesias	Puissochet	Hirsch	Jann
Moitinho de Almeida	Gulmann	Murray	Edward
Ragnemalm	Sevón		Schintgen

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 4 mai 1999.

Grefier

Președinte

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias